

Vodene kozice ili varičele

Virusna bolest

U našem geografskom prostoru ima zaraznih bolesti od kojih se jedna zove vodene kozice ili varičele. Epidemija vodenih kozica nastaje zimi i u rano proljeće. Radi se o virusnoj bolesti koja se širi najčešće kapljičnim putem (kihanjem, kašljanjem) od osobe do osobe, a rjeđe se može prenijeti i zrakom. To je **vrlo zarazna** bolest kod djece, no oboljeti mogu i odrasli. Odrasle osobe s vodenim kozicama su ozbiljni bolesnici. Kozice su vrlo opasno stanje kod trudnica jer mogu ugroziti dijete u maternici. Oko 90% djece do 14 godina došlo je u kontakt s virusom vodenih kozica. Preboljele vodene kozice ostavljaju doživotnu otpornost na taj virus.

Kako izgleda bolest

Mrljice, mjehurići, ranice, krastice

Inkubacija je vremenski razmak od prvoga kontakta zdrave osobe s bolesnikom pa do izbijanja bolesti. Taj period traje 14 do 15 dana. Nakon inkubacije dijete dobije povišenu temperaturu, mučninu ili povraća. Po **licu i tijelu na koži i na svim sluznicama** (usta, oko, sluznica spolnih organa, sluznica crijeva) javljaju se najprije crvene mrljice. U roku od par sati mrljica se pretvori u prozirni mjehurić. On ima promjer dva do tri milimetra. U mjehuriću je bistra tekućina koja se za dva dana zamuti. Nakon toga mjehurić spontano puca, nastaje ranica na kojoj se stvori krastica.

Svrbež

Mjehurić jako svrbi. Ako se on grebe, nastaje ranica, pa krastica **koja ostavlja ožiljak za cijeli život**. Mjehurići se najprije javljaju na licu i na predjelu obraslom kosom iza uha i na vratu. Mjehurići se javljaju postupno; jedni dozrijevaju, pucaju i pretvaraju se u krasticu, a potom nastaju novi. Ako se mjehurić ne dira, on sam puca. Ranica tada zacijeli bez ožiljka. Vodene kozice mogu imati i svoje komplikacije od kojih su neke vrlo ozbiljne.

Komplikacije vodenih kozica

Ako se dijete češka nečistim prstićima, nastaje **upala kože**.

Virus može uzrokovati **upalu pluća, upalu srčanoga mišića**, upalu jetre, bubrega, gušterače ili upalu zglobova.

Vrlo teška komplikacije je **upala maloga mozga**. Dijete gubi ravnotežu, tetura, ima vrtoglavicu, drhti iako nema povišenu temperaturu. Očne jabučice mu titraju.

Najteža komplikacija vodenih kozica je **upala cijeloga mozga**. Tada nastaju grčevi kao kod padavice, dijete ima poremećaj svijesti ili oduzetost pojedinoga dijela tijela. Ta je komplikacija vrlo opasna i teško se može posve izliječiti.

Prepoznavanje

Bolest se lako prepoznaje po karakterističnim mrljicama i mjehurićima. Nisu potrebne laboratorijske pretrage krvi.

Liječenje

Potrebno je mirovanje u krevetu i stroga izolacija od druge djece i od trudnica. Povišenu temperaturu (ako je preko 38,5) treba skidati čepićima ili sirupima. Treba davati učestalo nuditi čaj ili vodu. Ne smije se davati lijek koji sadrži acetilsalicilnu kiselinu, jer može doći do oštećenja jetre (tzv. Rey sindrom).

Mjehuriće treba premazivati tekućim puderom sa anestezinom koji smiruje svrbež i suši mjehuriće.

Kod posve male djece treba podrezati noktiće i na ručice stavljati pamučne rukavice koje onemogućuju grebanje mjehurića. Ponekad se prepisuje i sirup protiv svrbeža.

Ako su vodene kozice **vrlo teškog oblika**, sa visokom temperaturom, vrlo gustim mjehurićima i ako je opće stanje djeteta loše ili se pak radi o rizičnom djetetu, tada se može dati i lijek protiv virusa.

Taj lijek se daje u sljedećim prilikama:

1. Ako dijete ima i neku pridruženu **tešku bolest**, te se očekuje da će kozice biti teškoga tijeka. Terapija se tada mora dati vrlo brzo, najkasnije 24 sata od pojave mjehurića.
2. Ako je dijete rođeno kao **nedonošče**, a dobilo je kozice u prvih šest tjedana života.
3. Ako je dijete **novorođenče** koje je kozice dobilo između 5. i 12. dana života.
4. Ako dijete već **ima komplikacije** osnovne bolesti, upalu mozga ili upalu pluća uzrokovanu virusom vodenih kozica.
5. Ako se dijete **liječi radi teških krvnih ili bubrežnih bolesti** lijekovima koji smanjuju otpornost organizma.

Zaraznost

Dijete je za zarazno sve dok mu se ne osuše ranice po sluznicama i krastice po koži. Do tada mora biti izolirano.

Ako je zdravo dijete došlo u kontakt sa bolesnikom potrebno je sljedeće:

Najkasnije 72 sata nakon kontakta s bolesnikom zdravom djetetu se daje injekcija specifičnoga imunoglobulina koji će olakšati tijek bolesti koja će se tek kasnije razviti.

Preventiva

Postoji i cjepivo protiv vodenih kozica.